

S Ł O W O

„SŁOWO” wstępuje we wszystkie prawa i przejmuje wszelkie obowiązki „Gazety Krajowej”.

Wychodzi codziennie z wyjątkiem dni poświęconych Redakcja i administracja Ad. Mickiewicza 4. Tel. 228. Otwarte od 9 do 3.

Przebieganie miesięczne i dostarczaniem do domu oraz przesyłką pocztową mk. 1200.

Wiersz non-papierowy: przed tekstem 800 mk.; w tekście 400 mk.; za tekstem 160 mk. W numerach świątecznych o 25 procent drożej.

W zamkniętym budynku zupełnie odremontowanym byłego **TEATRU LETNIEGO** w ogrodzie Bernardyńskim codziennie przedstawienia kabaretowe. Kółko dramatyczne 19 p. a. p. otworzyło **NADSCENKĘ** literacko-artystyczno-koncertową ze współdziałaniem artystów scen wileńskich: Cornobisa, Sonnara, Janeckiego, Wolleki, Muszyńskiej i t. d. Bufet na miejscu. Kasa czynna od 10—1, 4—8. Początek 8.30. Wstęp do ogrodu wolny. Od g. 6 codz. koncert orkiestry wojsk.

„Bi-Ba-Bo”

Poszukuję mieszkania

Może być na Antokola, Zwierzynca, Zakrecie lub innym przedmieściu. Może być z remontem. Od dwóch do pięciu pokoi z kuchnią. Oferty redakcja „Słowo” pod W. K.

Szustowa

ŻĄDAJCIE

WSZĘDZIE!

Ostrzeżenie! Ze względu na to, że ukazały się naśladowstwa naszych etykiet prosimy o zwrócenie specjalnej uwagi na etykiety naszej firmy i na lakową pieczęć z marką „Dzwon”. T-wo „N. L. Szustow i S-wie”.

O plan gospodarczy Polski.

W okresie ujarznienia i podziału Polski nie można było wytworzyć planu gospodarczego dla Polski, która nie była państwem i składała się z prowincji trzech odmiennych organizmów politycznych.

W ramach istniejących stosunków politycznych wyrasta szereg interesów gospodarczych, organicznie z temi stosunkami politycznymi związanych. Rolnictwo polskie, związane politycznie z państwem niemieckim, korzystało z rynku berlińskiego, zarządzeń kolejowych niemieckich, z nawozów sztucznych, dostarczanych przez inne prowincje państwa niemieckiego, z technicznego i gospodarczego postępu Niemiec.

Przemysł Królestwa Polskiego, jakkolwiek zapoczątkował się w okresie samodzielnosci względnej, w okresie Królestwa Kongresowego od 1815—30 r., ale zawdzięczał dużo tej okoliczności, że wyroby Królestwa ulegały 3% wemu celnemu, gdy na wyroby zgraniczne Rosja ustanowiła wysoką taryfę celną. Zniesienie tego przywileju celnego Królestwa w 1831 r. wywołało kryzys w przemyśle polskim, przejście fabryk z wełnianych na bawełniane, wyrabianie gremplowanych tkanin, których Rosja wówczas nie wyrabiała i przeniesienie się pewnej ilości fabryk za kordonem celnym Królestwa, do Białegostoku i do Rygi.

Przemysł tkacki Królestwa rozwinął się na rynku rosyjskim— $\frac{2}{3}$ wyrobów jego rejestrowano jako towar, idący do Cesarstwa, był w tem wprawdzie znaczny procent wyrobów, które szły do naszych dzielnic polskich zaboru rosyjskiego poza Królestwem.

Przed wojną w 1913 r., gdy w Inowrocławiu w kole tameczkiej inteligencji miałem wykład o nadchodzącej wojnie i odbudowie państwa Polskiego, jaka ta wojna mogła przynieść, jeden z byłych posłów Sejmu pruskiego powiedział: „Byłoby to wielkim nieszczęściem, gdyż zniszczyłoby nasze rolnictwo, a nasz przemysł”. Oto przejaw tej kategorii myślenia, która świado-

mie lub nieświadomie tkwiła w inteligencji naszej.

Inteligencja polska, niedopuszczana do urzędów publicznych w zaborze rosyjskim, szła tłumnie do Rosji, gdzie pracowała w przemyśle, częstokroć przyjmowała agencjatury Królestwa Polskiego, w pewnej ilości zajmowała też stanowiska na służbie państwowej Rosji. Ten stan wywołał ogromną zmianę w psychologii polskiej przedwojennej. Właściwie ideałem Polaków zaboru rosyjskiego, może niedostatecznie uświadamianym przez wielu, było pragnienie eksploatacji Rosji, stania się nowym wydatkiem Żydów dla Rosji. Rzecz charakterystyczna, że Koło Polskie w Dumie Rosyjskiej ani razu nie podniosło sprawy zniesienia granicy żydowskiego osiedlenia, chociaż wyzwolenie kraju od przeludniającego handlarstwo nasze miasta pierwiastku żydowskiego leżało w naszym interesie, chociaż pod względem politycznym było dla nas szkodliwe, że ziemie nasze były jakby krajem wygnania dla Żydów, a Rosja jakąś ziemią obiecaną. Pechodziło to stąd, że nie chcieliśmy stwarzać dla siebie konkurencji wewnątrz Rosji.

Galicja, oddzielona kordonem od reszty dzielnic naszych, politycznie złączona z Austrią, nie odgrywała roli w życiu gospodarczym zaboru rosyjskiego. Królestwo konsumowało przed wojną dziesięć razy tyle towarów niemieckich, co austriackich, a w towarach austriackich towary galicyjskie odgrywały bardzo nieznaczną rolę. Konsumowaliśmy sól nie Wieliczki, ale Uralu, paliśmy naftę nie galicyjską, lecz kaukaską.

Wojna powołała do życia państwo polskie 383.000 km. obszaru, około 27 milionów mieszkańców posiadające. Pod względem obszaru posiadamy 53% naszego terytorium historycznego, terytorjalnie potrzebujemy jeszcze około 50.000 km. na wschodzie, aby mieć lepsze granice i lepsze warunki rozwoju gospodarczego. Należy jednak do większych państw, tylko Rosja, Francja, Niemcy i Hiszpania oraz

**DOM BANKOWY
F. WINISKI**
WIELKA 67, tel. 336

Przekazy inkaso do wszystkich miast
Dyskonta
Rachunki bieżące
Kupno walut po cenach najwyższych

Wielk Brytania z kolonjami i Szwecja ze swemi tundrami północy posiadają więcej terytorium niż my.

Pod względem liczebnym ustępujemy Rosji, Niemcom, Wielkiej Brytanii, Francji i Włochom, od wszystkich zaś innych państw europejskich posiadamy więcej ludności.

Gęstość zaludnienia Polski wynosi 70,3 na km. kw. Pod względem gęstości zaludnienia zajmujemy 11 miejsce wśród 23 państw europejskich.

Jeżeli zaś nie weźmiemy pod uwagę Śląska, to mamy 69 mieszkańców na km. kw.

Cyfry powyższe dowodzą, że mamy na czem zagospodarować się, mamy możliwość wytworzenia rozległego rynku zbytu wewnętrznego na nasze wyroby, gdyż przy naszej gęstości zaludnienia, o ilebyśmy rozmieścili ludność Polski bardziej prawidłowo na naszym terytorium przez kolonizację wewnętrzną, tobyśmy mogli wytworzyć liczną warstwę zamożnych rolników, podnieść nasze miasta, zwłaszcza na wschodzie.

Jeżeli uwzględnimy bogactwa naturalne Polski: węgiel i naftę, oraz historycznie rozwinięty przemysł łódzki, to możemy rachować na eksport nie tylko płodów rolnych, ale górniczych i przemysłowych.

Plan gospodarczy Polski jest bardzo łatwy do nakreślenia, właściwie do wykrycia z warunków gospodarczych Polski i Europy. Daje się on streścić w następujących postulatach:

1. Prawidłowe rozmieszczenie ludności i żywego inwentarza na terytorium Polski przez odpowiednią kolonizację wewnętrzną.

2. Popieranie rolnictwa, jako głównego warsztatu pracy przeszło $\frac{2}{3}$ mieszkańców Polski. Przez rozwój rolnictwa polepszenie odżywienia naszych miast i naszych wsi i eksport płodów rolnych zagranicę.

3. Popieranie przemysłu, związanego z rolnictwem, aby nasze plody rolne w formie przerobionej wychodziły zagranicę.

4. Polityka handlowa i celna Polski musi ułatwić zbytu dla największego naszego przemysłu eksportowego—tkackiego.

5. Zwiększenie spójności naszych dzieł przez budowę i ulepszenie kanałów oraz dróg wodnych. Zgęszczenie sieci kolejowej uważać należy za ważny punkt naszego planu gospodarczego, gdyż jest on podstawą dla rozwoju naszej produkcji i warunkiem obrony Polski na zewnątrz.

Program ów przeprowadzony uczyniłby nasz bilans handlowy

czynnym. Prawdopodobnie jego bierność już w 1922 r. będzie bardzo nieznaczna. Polska musi mieć w wysokim stopniu czynny bilans handlowy, gdyż potrzebuje kredytów zagranicznych dla rozwoju swych sił produkcyjnych i bez przyływu obcych kapitałów nie rozwinię należycie swych sił produkcyjnych.

Poszczególne punkty tego programu będziemy uzasadniali w szeregu artykułów, dziś zwracamy uwagę na to, jak nierównomiernie jest rozmieszczona ludność Polski na naszym terytorium. Pomijam tę okoliczność, że Śląsk Górny przyłączony do Polski liczy na 3225 km. kw., t. j. na obszarze znacznie mniejszym od przeciętnego powiatu dawnej gub. Wileńskiej, 980.000 ludności, posiada 303,8 mieszkańców na km. kw. Jest to okręg górniczy, przemysłowy, jest szeregiem osad fabrycznych i kopalni. Wyludnienie tego obszaru byłoby tylko wskazówką jego upadku gospodarczego. W województwie Łódzkim 118,3 mieszkańców na km. kw. jest rezultatem rozwoju przemysłu: 300 tysięcznej Łodzi, Pabjanic i Zgierza, olbrzymich osad fabrycznych, leżących w promieniach Łodzi, ale już uderza gęste zaludnienie Krakowskiego 114,1 mieszk. na km. kw., tembardziej, że Kieleckie nie posiada ani jednego większego miasta. Do słabo zaludnionych należą województwa: Wołyńskie 47,9, Białostockie 40,1, Nowogródzkie 35,6, b. „Litwa Średkowa” 33,6, Poleskie 21,1. Otóż podniesienie gospodarcze naszego wschodu przez kolonizację wewnętrzną, kolonizację miast i wsi jest to pierwsze zadanie Polski. Rzecz charakterystyczna, że te nasze wschodnie ziemie mają względnie nikiły % ludności miejskiej, gdy przeciętna ludność miejskiej dla całej Polski wynosi 24,6, województwo Nowogródzkie

ma 88 ludności miejskiej, Wołyńskie 12,2, Poleskie 14,0.

Słabym rozwojem ludności miejskiej zbliżają się do nich województwa Tarnopolskie 14,1, Lubelskie 16,7. Otóż rozwój sieci kolejowej na wschodzie musi podnieść przedewszystkiem miasta. W pracy naszej „Zarys statystyczno-ekonomiczny ziem wschodnich zwracaliśmy uwagę na wyludnienie powojenne ziem wschodnich, podaliśmy tam tablicę zaludnienia miast według spisów 1897 i 1919 r. wykazującą, że miasta wyzły się niemal połowy swej ludności. Jeżeli Poleskie województwo wykazuje względnie wyższy %, ludności miejskiej niż sąsiednie województwa wschodnie, to pochodzi tylko z powodu tego, że tam wiesz uległa jeszcze znacznie szerszemu wyludnieniu niż miasta. Na wschodzie nie da się odróżnić miasta bez odrodzenia wsi.

Władysław Studnicki.

W dniu dzisiejszym zawiła do naszego miasta wycieczka dziennikarzy Jugosłowiańskich. Z radością powita ich Wilno. Połączenie się trzech organizmów państwowych w jedno państwo, dla prowadzenia wspólnej polityki, dla konsolidacji rodzimej kultury musi szczególnie serdecznie budzić uczucia wród Polaków. Państwo S. H. S. to jakby polsko-litewsko-ruska unja w pomniejszeniu. Wielka przeszłość wielkiego państwa polskiego ocknęła się w nowym, młodym państwie jugosłowiańskim, polityczna mądrość Jagiellonów odnieśli spadkobiercy swej metody, myśli i polityki w dynastji Karadżerdżewiczów.

Serbia z zawieruchy wojennej wyniesła wspomnienie bohaterstwa swych wojsk, potrojnie zwiększone terytorjum, silnie związane węzły pomiędzy monarchją a ludem. Ma wszystkie widoki rozwoju. Serdecznie witamy przedstawicieli Jugosławji w Wilnie.

Wiadomości polityczne.

Przejęcie granic wschodnich. Prace mieszanej komisji granicznej zostały ukończone. Dn. 22 września nastąpi przejęcie granic wschodnich przez Komisję złożoną z przedstawicieli czterech województw granicznych. (AW.)

Posiedzenie Rady Ministrów. Rada Ministrów na posiedzeniu 11 bm. uchwaliła między innymi projekt ustawy o stanowiskach oficerskich w marynarce handlowej, projekt ustawy w sprawie ustanowienia opłat za czynności urzędników stanu cywilnego w zakresie prowadzenia aktów stanu cywilnego wniosku ministra skarbu o przyznanie ministerstwu rolnictwa dodatkowego kredytu na cele pomocy rolnej dla repatriantów oraz wniosku o rozciągnięcie na Ziemię Wileńską ustawy o nadzorze nad przedsiębiorstwami i kantorami wymiany. (Pat.)

Wizyta Komandora Swirskiego u Mackinga. Komendant Floty polskiej komandor Swirski złożył wizytę Mackingowi, który go rewizytował tegoż dnia na pokładzie statku „Komendant Piłsudski”. (AW.)

Mocarstwa zachodnie nie protestują przeciwko przeprowadzeniu wyborów w Małopolsce Wschodniej. Pogłoski rozsiewane przez pisma ukraińskie, jakoby mocarstwa zachodnie były przeciwe wyborom w Małopolsce Wschodniej są nie tylko nieprawdliwe, ale wręcz przeciwe istotnemu stanowi rzeczy. Mocarstwa zachodnie uważają wybory oraz przeprowadzenie ustawy samorządowej za pożądane.

Zaburzenia na Śląsku. W poniedziałek w Katowicach dzień przeszedł spokojnie. W Hajdukach miały miejsce zaburzenia. Robotnicy pobili dyrektora Huty Kalinborna. Wojsko interwenjowało. Wydane odpowiednie zarządzenia. (AW.)

Wybory na remendę. W celu ułatwienia wzięcia udziału w wyborach dla wojska, Kowieńska Gł. Kom. Wyborcza wprowadziła szereg udogodnień. Zgodnie z decyzją Komisji, żołnierze urlopowani mają prawo głosować w miejscu pobytu. Poza tem oddziały wojskowe głosować będą w miejscu gdzie kwaterują. Spisy wyborców żołnierzy zgodnie z ostatnimi wyjaśnieniami mogą być doręczone lo-

kalnym Komisjom Wyborczym za ledwie na 3 dni przed głosowaniem. Głosowanie wojska będzie miało szczególne znaczenie w okręgach polskich, gdzie ta droga stosowane będzie sztuczne osłabienie liczby głosów polskich.

(A.W.)

Armia sowiecka ma być zredukowana do 800.000. „Izwiestja” piszą, że armia sowiecka zostanie zredukowana do 800 tysięcy. Opracowano nowy program propagandy. Zamiast hasel klasowych mają być wysuwane hasła nacjonalistyczne. (A.W.)

Delegacja francuska w Moskwie. 8-go b. m. przybyła do Moskwy delegacja francuska z inżynierem Olszańskim na czele. Delegacja składa się z przemysłowców, handlowców i finansistów francuskich. Celem delegacji jest opracowanie na miejscu planu budowy i uruchomienia byłych przedsiębiorstw francuskich w Rosji. (A.W.)

Strajk pocztowy w Irlandji. W Irlandji wybuchnął strajk pracowników poczt i telegrafów. Irlandja jest wobec tego zupełnie odcięta od świata. (A.W.)

Rokowania belgijskie. Korespondent „Timesa” donosi z Brukseli, że wyjazd delegatów belgijskich z Berlina nie oznacza ostatecznego zerwania rokowań. Według „Timesa” delegaci wyjechali naradzić się z rządem. (A.W.)

Projekt nowej monety w Austrii. Ujawniło się tarcie Włoch z Czechami w sprawie austriackiej. Istnieje projekt wykupienia koron i zastąpienia ich nową monetą, gwarantowaną przez Czechy, Włochy i Szwajcarję. (A.W.)

Wojna na Dalekim Wschodzie. W pobliżu Nikolska trwają walki czerwonej armii z wojskiem gen. Kapela. Japończycy opuścili Nikolsk. (A.W.)

Układy między Japonją, Rosją i republiką Dalekiego Wschodu. Rząd japoński konfederuje z Rządem sowieckim oraz rządem Republiki Dalekiego Wschodu w sprawie zawarcia traktatu handlowego, ustalenia stosunków sąsiedzkich oraz zatwierdzenia szeregu innych kwestii praktycznych. Rząd sowiecki nie zgadza się w toku rokowań na przyjęcie przygotowanego poprzednio projektu. Wobec różnicy zdań przedstawiciel Rosji zaproponował przerwać konferencję aż do czasu otrzymania instrukcji od rządu. Przedstawiciel Japonji wyraził zgodę na tę propozycję. (A.W.)

Przed wyborami.

Instrukcja dla komisji obwodowych.

Przewodniczący Komisji Okręgowej w dniu 10 września r. b. wydał instrukcję dla Komisji Obwodowych treści następującej: Zgodnie z art. 22 Ord. Wyb. obwodowa Komisja składa się z przewodniczącego i czterech członków.

Przewodniczący i każdy z członków Komisji ma swego zastępcę.

Zastępcy wchodzi w skład Komisji tylko w razie nieobecności członków, którego zastępują. Komisja pracuje kolejalnie i decyduje za pomocą uchwał, zapadających zwykłą większością głosów. Przewodniczący nie głosuje, a w razie równości głosów rozstrzyga.

Dla prawomocności uchwał niezbędna jest obecność przewodniczącego lub jego zastępcy i przynajmniej dwóch członków.

Jeden z członków Komisji prowadzi protokół obrad, który musi być podpisany przez wszystkich obecnych członków Komisji.

27-go dnia od ogłoszenia wyborów, t. j. w czwartek 14 września Komisja Obwodowa przesyła jeden egzemplarz zatwierdzonego spisu wyborców do Komisji Okręgowej. Następnego dnia, t. j. 15 września Komisja ma już wyłożony spis wyborców, który daje do przejrzania zainteresowanym w ciągu 14 dni, t. j. od 15 do 29-go września.

W czasie wyłożenia listy wyborców t. j. od 15 do 29 września Komisja Obwodowa urzęduje 6 godzin: w Wilnie od 3 po południu do 9 wieczór, a w powiatach od 9 rano do 3 po południu.

Wszelkie reklamacje co do spisów wyborców Komisja Obwodowa zatwiera zgodnie z art. 52-ego dnia od daty ogłoszenia wyborów, t. j. w poniedziałek 9-go października, przesyła do Komisji Okręgowej obojczy egzemplarze sprostowanych i uzupełnionych przez siebie spisów wyborczych. W poniedziałek zaś 23 października Komisja Obwodowa wyklada ostatecznie zatwierdzony spis wyborców do publicznego przeglądu na 5 dni, t. j. do 28 października. (W. A. P.)

Niezatwierdzenie sekretarzy wyborczych.

Według informacji, udzielonych Przewodniczącemu Okręgowej Komisji Wyborczej, Dmochowskiemu, w Warszawie niezatwierdzone zostały etaty sekretarzy Komisji Obwodowych ze względów oszczędnościowych. Komisje muszą własnymi siłami za-

łatwiać sprawy kancelaryjne. (W. A. P.)

Termin reklamacji.

Zgodnie z ustawą o ordynacji wyborczej od dn. 14 b. m. przyjmowane będą reklamacje w sprawie zamieszczenia na listach wyborców. Przyjmowanie reklamacji będzie trwało 14 dni. (A. W.)

Godziny urzędowania Komisji Obwodowych.

Biura obwodowych Komisji Wyborczych w m. Wilnie będą czynne codziennie od g. 4 do 6 po południu. Na okres przyjmowania reklamacji, t. j. od dn. 14 do 27 b. m. Komisje Obwodowe urzędować będą od g. 9 rano do g. 3 po południu.

Biura Obwodowych Komisji Wyborczych w pow. Wileńsko-Trockim czynne będą normalnie od g. 4 do 6 po południu, w dwutygodniowym okresie przyjmowania reklamacji czynne będą od g. 3 do g. 6 po południu. (A. W.)

Przymus dla członków Komisji wyborczych.

W stosunku do osób, powołanych na stanowisko członków Komisji Wyborczych i uchylających się od udziału w nich, stosowane być mają kary grzywny, względnie aresztu. (A. W.)

Etaty komisji obwodowych.

Etaty sekretarzy, jako też etaty woźnych i gońców przy komisjach obwodowych zostały zatwierdzone przez Generalnego Komisarza Wyborczego. Obowiązki sekretarzy pełnić będą członkowie Komisji. (A. W.)

Koperty do kart wyborczych.

Przy składaniu głosów do urn koperty, zawierające numery list, nie będą zalepiane. Będą one służyć kolejno w czasie głosowania do Sejmu i Senatu. (A. W.)

Dokładna liczba wyborców w m. Wilnie.

Według ostatecznych obliczeń liczba wyborców w m. Wilnie wynosi do Sejmu 69.948, do Senatu 48.206. (A. W.)

Liczba wyborców w pow. Wileńsko-Trockim.

Liczba wyborców w poszczególnych gminach pow. Wileńsko-Trockiego przedstawia się następująco:

Gm. Mejszagalska: wyborców do Sejmu 5046, do Senatu 3696. Gmina Rzeszańska: wyborców do Sejmu 5950, do Senatu 3901. Gm. Podbrzeska: wyborców do Sejmu 3757, do Senatu 2775. Gm. Niemenczyńska: wyborców do Sejmu 5067, do Senatu 3555. Gm. Janis-

ka: wyborców do Sejmu 1211, do Senatu 815. Gm. Bvstrzycka: wyborców do Sejmu 2998, do Senatu 2118. Gm. Worniańska: wyborców do Sejmu 9702, do Senatu 6722. Gm. Rukojńska: wyborców do Sejmu 3412, do Senatu 2447. M. Nowa Wilejka: wyborców do Sejmu 2382, do Senatu 1360. Gm. Rudomińska: wyborców do Sejmu 4472, do Senatu 3178. Gm. Turgielska: wyborców do Sejmu 5811, do Senatu 4310. Gm. Solecz-

nicka: wyborców do Sejmu 5480, do Senatu 3798. Gm. Landwarowska: wyborców do Sejmu 4112, do Senatu 3028. M. Nowe-Troki: wyborców do Sejmu 1045, do Senatu 802. Gm. Trocka: wyborców do Sejmu 2958, do Senatu 2063. Gm. Rudzińska: wyborców do Sejmu 2752, do Senatu 1798. Gm. Oikienicka: wyborców do Sejmu 3375, do Senatu 2573. Danych nie nadesłała dotąd gm. Szumska. (A. W.)

Wojna grecko-turecka.

Święcenie tryumfów w Konstantynopolu.

LONDYN. (Pat.). „Daily Mail” donosi z Konstantynopola, że Turcy urządzili tam uroczysty obchód z powodu odniesionego zwycięstwa.

Król Konstantyn nie uciekł?

ATENY. (Pat.). Król Konstantyn wydał do narodu greckiego oświadczenie, że ostatnie nieszczęścia nie zmniejszają wartości armii, oraz że będzie postępował zgodnie z konstytucją tak, jak tego będą wymagały interesy narodowe.

Ządanie wojsk greckich.

GRAZ. (Pat.). Pisma donoszą z Belgradu, iż według wiadomości nadchodzących z Aten wojska greckie znajdujące się w Azji Mniejszej wysłały telegram do rządu z żądaniem abdykacji Konstantyna.

Sprawa ewentualnej abdykacji króla Konstantyna.

LONDYN. (Pat.). „Observer”, rozważając kwestję ewentualnej abdykacji Konstantyna greckiego, informuje, iż w pewnych kołach sądzi, że Konstantyn nie będzie się opierał abdykacji na rzecz następcy tronu oraz przypuszczają, że Venizelos nie uchylł się od współpracy, jeżeliby taka propozycja wyszła od następcy tronu.

Greco pozostawiają za sobą zgliszcza.

BORDEAUX. (Pat.). Komunikat turecki donosi, że na rozkaz greckiego Uszak i okoliczne miasteczka zostały spalone, straty są olbrzymie. Szef sztabu tureckiego Fevzy Pasza mianowany został marszałkiem.

Rzezie greckie.

GENEWA. (Pat.). Czerwony Krzyż przesłał Radzie Ligi Narodów depesze, donoszącą o rzeziach dokonywanych przez greków. Czerwony Krzyż uchyla się od odpowiedzialności za ewentualne represje. Rada Ligi Narodów zazna-czyła w odpowiedzi, że zaleciła obu stronom rozumne postępowanie.

Turcy są bardziej rycerscy niż Grecy.

LONDYN. (Pat.). Dowódca armii tureckiej, która wkroczyła do Smyrny, złożył zapewnienie, że nie dojdzie w mieście tem do rzezi. „Times” donosi, że w angielskich kołach nie ukrywają, iż sytuacja na Wschodzie jest bardzo poważna. Panuje przekonanie, że jest koniecznym aby sprzymierzeńcy tworzyli jednolity front w sprawie Wschodu. Rząd angielski obstaje przy utrzymaniu wolności cieśnin.

Trofea Turków w Smyrnie.

PARYŻ. (Pat.). „Hawas” donosi w sprawie zajęcia Smyrny, iż Turcy wzięli do niewoli znajdującą się w mieście armję grecką. Grekom nie udało się wywieźć nawet materiału wojennego.

W Dardanelach Anglicy zajmują opuszczone przez Greków pozycje.

PARYŻ. (Pat.). „Petit Parisien” podaje, że Grecy opuścili szereg miejscowości na wybrzeżu azjatyckim morza Marmara i Dardaneli. Miejsce Greków zajęły wojska angielskie.

Ewakuowanie Azji Mniejszej.

LEAFIELD. (Pat.). Ewakuacja Azji Mniejszej przez Greków jest już prawie ukończona.

Przygotowania do zjazdu w Wenecji.

PARYŻ. (Pat.). Włoski pełnomocnik złożył na Quai d'Orsay notę, prosząc o porozumienie się z rządem włoskim celem wysłania przedstawicieli do Wenecji i zaproszenia na konferencję Grecji i Turcji. Zadaniem konferencji będzie omówienie preliminarjów pokojowych. Podobna nota będzie wysłana do rządu greckiego i takż krok podejmą sprzymierzeni u rządu angorskiego.

Przeniesienie Głównej kwatery greckiej.

BORDEAUX. (A. W.). Główna kwatera grecka została przeniesiona na wyspę Mytilene.

HJALMAR SÖDERBERG.

Niebieska Kotwica.

(Det Blå Ankaret).

Z oryginału szwedzkiego przełożył KONSTANTY BUKOWSKI (Prawo przedruku zastrzega się).

I. W salonie tańczono, ale w półmroku palarni siedzieli kilku panów, którzy nie tańczyli. Młodzi mieli w butonierkach białe kwiaty, starsi zaś—ordery. Na kanapie odpooczywał nieco odosobniony mężczyzna; siedział spokojnie i uśmiechał się jak w błogim śnie. Twarz miał brunatną, lecz czoło białe, frak bez zarzutu skrojony; w butonierce widniał biały kwiat. Zwiszająca się nad poręczą kanapy lewa jego ręka była utatuowana niebieską kotwicą.

Właściwie nie był to żaden bal, lecz obiad, po którym zaimprovizowano tańce.

Jakiś mężczyzna z orderem stanął przed nim:

— Pan nie tańczy, panie Fant? rzekł.

Fant odparł:

— Tylko co tańczyłem z panną Gabel.

Powiedziawszy to czuł, że się rumieni. Dlaczego nadmienil: z panną Gabel.

Mogło wszak być obojętnem z kim tańczył. Uprzymił sobie teraz, że powiedział głupstwo, zaganiwał się na mężczyznę, któremu taką dał odpowiedź i jał się przyglądać w milczeniu jego orderowi. A ponieważ był to order cudzoziemski najgorszego gatunku, mężczyzna zażenował się, sucho zakaszlał i odszedł.

Fant pozostał na kanapie i spoglądał w lustro ukośnie wiszące na ścianie. Lecz nie siebie w niem widział, a morze światła salonu i wiotkie postacie kobiet. Zdawały się poruszać bez szmeru w takt muzyki. Widział czerwone ich usta, białe ramiona...

Oto znów ona. Po raz trzeci postać jej prześlizgnęła się w lustrze. Tańczyła z kuzynem, młodym chłopcem, od niedawna studentem — no.

Nie, nie mógł spokojnie usiedzieć i na to dłużej patrzeć. Nie miało wszak znaczenia, że tańczyła ze swym kuzynem, ale nie mógł tego znieść, powstał i wyszedł z pokoju.

Ktoś zapytał.

— Kim jest właściwie ten pan Fant?

— Coś tam wynalazł, zdaje się, że palnik gazowy. Jest już na drodze do majątku.

— Ale, czyście widzieli, rzekł mężczyzna z orderem zagranicznym, czyście widzieli, iż ma on wytatowaną niebieską kotwicę na jednem ręku.

Parsknęli nagle głośnym śmiechem.

II.

Błąkał się tam i z powrotem po salonach. Wszedł do przedpokoju, gdzie na skrzyni do drzewa siedziało kilku kawalerów orderu Wasa*) i rozmawiało o interesach, gestykulując dużymi cygarami w opaskach. Zamilkli gdy koło nich przechodził.

Znalazł się w małym zielonym pokoju. Pośrodku wisiała tam na wazkim sznurze jedyna żarówka, której światło przyciemniały niebieskie i zielone perłowe żerdzie. Na konsoli lustrzanej, z zielonym kamiennym blatem, siedział chiński porcelanowy staruszek, śpiący na swych skrzyżowanych nogach. Jakże dziwnie odległe brzmiała muzyka—jakby z dołu.

Wprowadził w ruch głową man-

*) Order szwedzki, ustanowiony przez króla Gustawa III w dzień jego koronacji 26 maja 1772 r. (Przyp. tłumacza).

daryna lekkim trąceniem małego pałca. Dwa lustra powtórzyły w nieskończonej serji blade, chorobliwie śpiące kiwnięcia żółtej głowy.

Teraz muzyka ucichła...

Nagle ukazała się w pokoju ona. Nie słyszał gdy wchodziła. Wyciągnęła ku niemu obie swe ręce, ujął je i przytulił ukochaną do siebie w pocałunku, lecz ona oswobodziła się niemal zaraz.

— Ktoś nadchodzi, rzekła.

Zaczęli nasłuchiwać. Głosy zbliżały się, lecz przycichły.

Skoro zapanowała dokoła nich cisza, przylgnęła doń w gorącym pocałunku. On zaś pomyślał gdy go całowała: To jest życiem. To jest wiecznością.

W dali, w zielonym półmroku, kiwała się blade głowa mandaryna.

— Jak ty nikt nie całuje, wyszeptał.

— Jak ty całuje wielu, odparła z uśmiechem.

I pomyślał: uśmiecha się ona, ażebym zrozumiał, iż żartuje i że nigdy innego nie pocałowała.

Podczas gdy pieścił małe jej dłonie między swemi, spostrzegł, że przyglądała się lewej jego ręce.

— Patrzysz na kotwicę, rzekł. To prawda, że to nieładne. Nigdy nie jeździę.

Ujęła jego rękę i ciekawie spozierała na niebieskie punkciki, tworzące kotwicę. Lecz nic nie powiedziała.

— To w Hamburgu zrobiono mi ją, rzekł. Byłem chłopcem okrętowym. Udaliśmy się na ląd i poszliśmy do szynku przy porcie. Doskonale to wszystko pamiętam, mgłę, ten las masztów i jak czuć było dokoła. Koledzy moi byli tatuowani zarówno na rękach, ramionach jak na ciele i znajdowali, że i ja powinienem utatuować się. Nie mogłem odmówić. Inaczej sądziłoby, że się obawiam bólu, bardzo to bowiem bolesne. Ale zdawało mi się również, iż jest w tem styl: miałem wszak tylko lat czternaście.

— Czyś tatuowany też na ciele? zapytała.

Odparł z uśmiechem i trochę niechętnie:

— Tak, na piersiach mam okręt i ptaka, wyobrażającego orła. Ale przypominam raczej koguta.

Długo patrzyła mu w oczy, uniosła powoli jego rękę do swych warg i pocałowała niebieską kotwicę.

(Dok. nast.)

Z Ligi Narodów.

Odroczenie Zgromadzenia Ligi Narodów.

GENEWA. (Pat.). Posiedzenie Zgromadzenia Ligi Narodów odroczone zostało na kilka dni. Praca skupia się w komisjach. W komisji politycznej omawiano sprawę ochrony mniejszości narodowych.

Posiedzenie komisji prawniczej.

GENEWA. (Pat.). 11 bm. odbyło się posiedzenie komisji prawniczej pod przewodnictwem Scialei. Głównym przedmiotem obrad była sprawa postępowania przy pośrednictwach lub w akcji porozumiewawczej w razie wybuchu konfliktu między członkami Ligi Narodów. Referent p. Adateri, ambasador japoński w Brukseli, przedstawił projekt opierający się na zasadzie, że poszczególne państwa mogą swobodnie zawierać konferencje, dotyczące tworzenia komisji porozumiewawczych, jednak działalność komisji ma być ograniczona prawami, wynikającymi z artykułu 15 paktu normującego prerogatywy Ligi Narodów; w razie wybuchu konfliktu obie strony będą mogły zmienić ten regulamin. Przewidziano jednak współdziałanie ze strony sekretarza Ligi Narodów. W dyskusji zabierał głos również delegat polski.

11 b. m. Komisja prawnicza Ligi Narodów omawiała projekt, na podstawie którego państwa, mające spory przed sądem Ligi Narodów, oddawałyby je pod rozpatrzenie obranym w tym celu komisjom pojednawczym. Przedstawiciel Polski przyłączył się do tego projektu.

Posiedzenie komisji rozbrojeń.

GENEWA. (Pat.). Na dzisiejszym posiedzeniu komisji rozbrojeń pod przewodnictwem Toriente omawiano raport komisji mieszanej dla spraw rozbrojenia. Delegat Brazylii zaznaczył, że żaden pakt w kwestji rozbrojeń nie osiągnie celu, jeśli nie obejmie rozbrojeń na lądzie. Przedstawiciel

Angli Fischer czynił propozycje w sprawie ewentualnej kontroli istotnej redukcji przeprowadzonej przez poszczególne państwa w wojsku i marynarce, oraz w sprawie konferencji, która by się zastanowiła nad możliwością zastosowania zasad przyjętych przez konferencję waszyngtońską do narodów, które nie brały w niej udziału. Następnie przedstawiciel Francji Jouve nel podkreślił, że co się tyczy zwołania konferencji, należałoby zastanowić się, czy konferencja mogłaby mieć skutek. Mówca podkreślił, iż należałoby przedewszystkiem przeprowadzić moralne i duchowe rozbrojenie. Chodzi o to, zakończył, czy narody, które okazały solidarność w czasie wojny, zdolne są zachować tę solidarność i w czasie pokoju.

Narada przedstawicieli Włoch, Jugosławii i Czechosłowacji.

PRAGA. (Pat.). Czeskie biuro prasowe donosi z Genuwy, że w sobotę odbyła się tam narada przedstawicieli Włoch, Jugosławii i Czechosłowacji nad kwestją Austrii. Donoszą, że między uczestnikami konferencji istnieje pełne porozumienie.

Węgry ubiegają się o poparcie Polski.

GENEWA. (A. W.). Bannfy wzywał Askenazego, prosząc o poparcie Węgier wobec Ligi Narodów. Polska oświadczyła się za przyjęciem Węgier do Ligi.

Sprawa mniejszości narodowych.

GENEWA. 12 IX. (A. W.). 11-go b. m. Komisja Polityczna Ligi Narodów rozważała sprawę mniejszości narodowych. Przedstawiciel Łotwy oświadczył, że Liga Narodów powinna ułożyć jednolite zobowiązania dla wszystkich państw. Obecnie niektóre z nich są jakby uprzywilejowane i nie mają zobowiązań, inne zaś związane są traktatami.

skiej. W poniedziałek 11 września wrócił do Wilna z wizytacji pasterkiej paraf. Trockiej J. E. ks. biskup Matulewicz. (A. W.)

— **Powrót Delegata Rządu.** W poniedziałek dn. 11 b. m. powrócił z Suwałk Delegat Rządu p. Roman. (A. W.)

— **Przyjazd.** Przybył do Wilna gen. por. E. Rydz-Smigły. (A. W.)

— **Przyjazd gości jugosłowiańskich.** Dziś przyjeżdżają do Wilna sześciu dziennikarzy jugosłowiańskich. Imieniem redakcji „Słowa” powita Kolegów jugosłowiańskich współpracownik naszego pisma p. Konstanty Bukowski.

— **Aresztowanie szajki szpiegowskiej.** Onegdajszej nocy policja wykryła i aresztowała operującą w Wilnie szajkę szpiegowską, złożoną z 13 tu osób. Szczegóły trzymamy się narażenie w ściślejszej tajemnicy. (Wap.)

— **Uwięzienie bandy bolszewicko-komunistycznej.** Władze Bezpieczeństwa Publicznego wpadły na trop szeroko zorganizowanej w pasie przyfrontowym bandy bolszewicko-komunistycznej. Banda zamierzała dokonać szeregu napadów w okolicach Radoszkowicz i Olechnowicz. Schwytyanych uczestników bandy w liczbie 9-ciu osób przewieziono do Wilna. Przy aresztowanych znaleziono dowody stwierdzające, iż banda inspirowana była ze strony Rosji Sowieckiej. Śledztwo w toku. (Wap.)

— **Udzielenie koncesji na prowadzenie teatrów polskich w Wilnie.** Dnia 10 b. m. Delegat Rządu p. W. Roman udzielił Wileńskiemu Towarzystwu Popierania Polskiej Sztuki Scenicznnej koncesji na prowadzenie teatrów polskich w Wilnie w sezonie od 1 września b. r. do 31-go sierpnia roku 1923. Według tej koncesji kierownictwo wszystkich prowadzonych przez wymienione towarzystwo teatrów powierzone zostaje p. Henrykowi Cepnikowi. Sprawy, dotyczące kierownictwa teatrów pod względem artystycznym, zgodnie z punktem 7 koncesji decydowane będą przy udziale p. Henryka Cepnika przez Zarząd Towarzystwa łącznie z osobami wyznaczonymi przez Delegata Rządu i Kuratora Wileńskiego Okręgu Szkolnego, jak również z osobami przez gremjum powyższe zaproszonymi. (Wap.)

— **Walne zebranie.** Zarząd Wileńskiego Oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża niniejszem podaje do wiadomości, iż dziś, we środę, 13 go września, o godz. 8-iej wiecz. w lokalu gimnazjum im. E. Orzeszkowej (ul. Orzeszkowej 9) odbędzie się walne zebranie członków Czerwonego Krzyża. Wobec ważności rozpatrywanych kwestji uprasza się o jak najliczniejsze przybycie.

— **Referat sprawozdawczy p. B. Krzyżanowskiego.** Dn. 13 go września (we środę) o g. 8 i pół wieczorem w lokalu przy ul. Jagiellońskiej № 10 będzie wygłoszony referat sprawozdawczy p. B. Krzyżanowskiego ze zjazdu Unji Międzyparlamentarnej w Wiedniu.

— **Wznowienie zebrań Stronnictwa Demokratycznego.** Za-

rząd Stronnictwa Demokratycznego zawiadamia członków Stronnictwa, że od dn. 13 września zostają wznowione zebrań stronnictwa, które się będą odbywać we środy o godz. 8 wiecz. w lokalu przy ul. Jagiellońskiej № 10.

— **Obchód odsieczy Wiednia.** Koło Polskiej Macierzy Szkolnej, im. Tadeusza Kościuszki podaje do wiadomości, iż we czwartek 14 września r. b. o g. 7 w. w lokalu Domu Ludowego im. ks. biskupa Bandurskiego (Nowa Aleja 2) odbędzie się obchód 239 rocznicy obrony Wiednia (w dniu 12 września 1683 r. przez króla Sobieskiego). Program obchodu: 1) Referat o Sobieskim i obronie Wiednia wygłosi p. Smolakiewicz. 2) Deklamacje: Sobieski w poezji polskiej. Wstęp wolny.

— **Organizacyjne zebranie kwesty na rzecz biednych Tow. św. Wincentego a Paulo.** Zarząd Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, uprzejmie zaprasza wszystkich członków czynnych i wspierających, oraz wszystkich ludzi dobrej woli na organizacyjne zebranie kwesty na rzecz biednych Towarzystwa mające się odbyć we czwartek dnia 14 b. m. o godz. 6 po południu. Garbarska 14, mieszkanie p. Dłużniewskiej.

— **Zebranie komitetu moniuszkowskiego.** Dn. 13 b. m. odbędzie się zebranie Komitetu obchodu rocznicy moniuszkowskiej dla omówienia programu uroczystości (A. W.)

— **Obchody moniuszkowskie na przedmieściach Wilna.** W związku z uroczystościami moniuszkowskimi wileńskie Koło miłośników pieśni przystępuje do zorganizowania na przedmieściach Wilna popularnych koncertów, poświęconych twórczości St. Moniuszki. Koncerty odbędą się w domach ludowych oraz w lokalach instytucji społecznych na przedmieściach. Akcja ta jest niezależna od uroczystości moniuszkowskich, przygotowanych przez wyłoniony w tym celu specjalny komitet. (A. W.)

— **Zatwierdzenie dyrektora gimnazjum w Święcianach.** Profesor chemii Bronisław Czapkiewicz powrócił z Rosji i został powołany przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego na stanowisko dyrektora gimnazjum im. J. Piłsudskiego w Święcianach.

— **Sprawozdanie z kwesty w dn. 8-IX 1922 roku na mleko dla sierot Ochr. M. B. Ostrobramskiej założonej przez S. P. Karolinę Mączyńską.** Całkowity dochód wynosi: 562,104 m. p. t. j. z 11-stu posterunków 290,084 i z 60 skarbonek: 272,020 m. Rozchód jako to druki, szpilki, wynajęcie skarbonek wynosi: 15,350 m. p.

Na intencję ofiarodawców odprawi się w Ostrobramie w sobotę o godz. 6^{1/2}, msza święta.

J. Wielmożnej P. Wandzie Wojewódzkiej i wszystkim tym, którzy pracą lub datkiem przyczynili się do tej kwesty, serdeczne „Bóg zapłać”. *Siostry Dominikanki.*

— **Kursy dla dorosłych.** Koło Polskiej Macierzy Szkolnej im. Tadeusza Kościuszki podaje do wiadomości, iż zapisy na kursy dla dorosłych przyjmuje się codziennie z wyjątkami dni świątecznych od godz. 6—8 wieczór.

Nauczanie na kursach bezpłatne. Na kursy przyjmuje się osoby w wieku od lat 16 i dalej bez ograniczenia.

— **Rewidacja mienia.** W bieżącym tygodniu upływa termin zgłaszania deklaracji w sprawie zwrotu mienia (zabytków archiwalnych, dzwonoń kościelnych i. t. d.), ewakuowanego przez rząd rosyjski. (A. W.)

— **Rejestracja inwalidów.** Do dnia 1 października r. b. odbywa się w Powiatowej Komendzie Uzupełnień rejestracja inwalidów z b. armji zaborczych. Do deklaracji rejestracyjnych należy dołączyć akt stwierdzenia obywatelstwa polskiego. (A. W.)

— **Sprostowanie.** Jak się dowiadujemy por. Iwanowski, o udziale którego w napadzie rabunkowym donosiliśmy w czwartkowym (z dn. 7 bm.) numerze naszego pisma, jest oficerem nie 23, a 7 pułku ułanów.

PROWINCJONALNA.

— **„Dzień Akademika” w Grodnie i Wolkowsku.** W Grodnie i Wolkowsku utworzyły się komitety obywatelskie „Dnia Akademika”. Projektowane jest urządzenie całego szeregu imprez dochodowych. W dniu uroczystości pisma grodzieńskie mają wypuścić specjalne wydawnictwa poświęcone kwestjom życia akademickiego.

W Wolkowsku na czele całej akcji stoją: pp. burmistrz Paweński, dyr. Kostanecki, Juljan Paweński, p. Dąbrowski oraz pp. Chodakowski.

W Grodnie w charakterze organizatorów komitetu wystąpili: ks. dziekan Zebrowski, burmistrz Stępniewski, prezes związku ziemian p. Krasieński, p. Klukowski, dr. Talheim, dyr. Skąpski, p. Zabolicki oraz p. Zaniewski.

TEATRY I MUZYKA.

— **Komunikat Teatru Polskiego.** Dziś i codziennie „Jutro pogoda” krotowhila amerykańska Hopwooda, która zdobyła długotrwałe powodzenie dzięki wybornej grze oraz artystycznej wystawie.

Rola główna spoczywa w rękach świetnego artysty Konstantego Tatar-kiewicza, który tworzy prawdziwe arcydzieło gry aktorskiej. Niebawem wjdzie na repertuar teatru wielce interesująca sztuka Garricka „Kobieta która zabiła”.

Do sztuki tej Dyrekcja przygotowuje nową wystawę dekoracyjną.

SPORT.

— **W. K. S. — K. S. „Piątek” 4:1.** Mecz odbył się wśród deszczu, na miękkim, osłizniętym boisku. W. K. S. wystąpił z Wawrzkowiczem w bramce, bez Peczką, Kubiaką i Czarnieckim. W drużynie „Piąteka” nie widać zgrania, jakkolwiek niektórzy gracze wcale dobrzy. Wyróżniał się por. Gozdcki w obronie. Grę, prowadzoną fair, zakończył sędzia, kpt. Daniec, na 14 minut przed końcem z powodu ciemności.

— **Gry o mistrzostwo Polski.** W dalszych rozgrywkach „Strzelec” ponosił dotkliwie porażki, ulegając Ł. K. S. 7:0 i Polonii również 7:0. Wzrost odnosi drugie zwycięstwo nad Ł. K. S. 1:0, zapewniając niemiło sobie mistrzostwo Polski Północnej. Mecz Warta-Polonia nie odbył się z powodu meczu międzypaństwowego Polska-Rumunia.

W grupie południowej Pogoń uległa „Cracovia” na boisku tejże w stosunku 1:4. Jest jednak rzeczą pewną, że mimo to zdobędzie mistrzostwo Polski południowej, posiadając przy równej ilości punktów lepszy stosunek bramek.

— **Sprostowanie.** W kronice naszej z d. 3 b. m. wzmiankowaliśmy omyłkowo, że Strzelec II ponosił porażkę z „Czarnymi”. Stwierdzając, że mecz ten zakończył się remisowo 0:0, przepraszamy K. S. Strzelec za omyłkę.

Dziwi nas natomiast zaciętrzewienie recenzenta „Gazety Wil.”, który — orntując się chyba, że wzmianka nasza była tylko wynikiem prostej omyłki, używa rozmyślnie jęczących wyrażen. Czy postępowanie takie jest etycznym i przydatnym dla sportu?

WYPADKI I KRADZIEŻE.

W WILNIE.

— **Otrucie.** Dn. 12 b. m. Szymon Zdanowicz (Baksza 1) będąc w stanie nietrzeźwym wypił szklaniczkę spirytusu zalanego na pieprzu i tem się zatruił. Wezwany lekarz pogotowia udzielił poszkodowanemu pierwszej pomocy.

— **Przejechanie przez wóz.** Kazimierz Towczyk (Mowogrodzka 124) został przejechany przez wóz i otrzymał ciężkie obrażenia ciała. Wezwane pogotowie po udzieleniu pierwszej pomocy odwiezło poszkodowanego do jego mieszkania.

— **Tajny handel wódką.** Policja 4-go kom. wykryła tajny handel wódką we wsi Boltupie. Sprawcy tajnego handlu Weronika Szablewiczowa i N. Matulewicz zostali ujęci.

— **Awanturki.** Wariama Hwatna właściciel restauracji przy ul. Kalwaryjskiej № 25, zawiadomił policję, iż dnia 10 b. m. do jego restauracji przyszedł podpor. 84 p. pułku, Jan Paszkiewicz (Lwowska 6 m. 1) i zażądał wódki, a kiedy Hwatna odmówił mu w podaniu żadanego, motywując, że w niedzielę nie wolno sprzedawać, poruc. Paszkiewicz spoliczkował go i pobił szklanki i butelki.

— **Bójka.** Policja 4-go kom. zatrzymała szeregowca 86 pułku Kazimierza Samosionka (Kalwaryjska 91) i Zofję Krukowską (2-ga Portowa 11 m. 1), którzy prowadzili bójkę na ulicy.

— **Raniony szabla.** W nocy z 11 go na 12 ty został raniony szabla przez dwóch ułanów Stanisław Plotrowski (Nowolomżyńska 9). Napastnicy zbiegli.

— **Handel rzeczami kradzionymi.** Policja zatrzymała Helenę Zuromską (Lipówka 5), która handlowała kradzionymi rzeczami.

— **Pobicie.** Policja 10 kom. zatrzymała Izidora Bohuszewicza, który pobliż koła domu № 71 przy ul. Antokolskiej Rozalję Romanowską (Antokol 51).

— **Samowolne przejście granicy.** Policja 4-go kom. zatrzymała Michela Urjaszona (Kalwaryjska 12) który samowolnie przeszedł polsko-bolszewicką granicę.

KRONIKA

CALENDARIA.

Dziś:— Gwidona W. Heronida M.
Jutro:— Eugenij P.
Wschód słońca: 5,21
Zachód „ : 8,35

ODMANY KSIĘŻYCA:

Pełnia godz. 9 m. 47 rano.

TEATRY:

Teatr Polski: „Jutro pogoda”.

WILEŃSKA.

+ **Oreddie biskupów polskich.** W numerze 5-tych Kurendy Wileńskiej Kurji Djecezjalnej znajdujemy oreddie biskupów polskich w sprawie działalności sekt i stowarzyszeń wrogich kościołowi. Oreddie stwierdza z ubolewaniem, że demagogiczne hasła heretyków, propagatorów kościoła narodowego

masją posłuch wśród wiernych. Następnie zaś zwraca uwagę na działalność przeróżnych sekt protestanckich, a szczególnie Stowarzyszenia YMCA, którego filantropijnym zasługom nie można odmówić uznania, jednakże wpływ, jaki wywiera Stowarzyszenie na wychowanie młodzieży w duchu wolnomyślnego protestantyzmu, skierowany jest wyraźnie przeciwko zasadom kościoła katolickiego. W zakończeniu oreddie wyraża ufność, że wezwania znajdzie posłuch i przyczyni się do ustania błędnego mniemania, że można być dobrym katolikiem, szukając jednocześnie prawdy religijnej przy nikłych ogniskach protestanckich sekt.

— **Powrót z wizytacji paster-**

co do gry zdania nasze nie różniły się zupełnie prawis.

Rozeszliśmy się znowu na temat dekoracji, którymi był zachwycony. Zwróciłem jego uwagę, że jakkolwiek dekoracje były naprawdę ładne i gustowne, dobrze zharmonizowane, można było uniknąć dysonansu, bardzo n. b. rażącego, dając jako tło coś bardziej odpowiadającego nowej, świeżutkiej dekoracji pokoju, niż brudną zieloną ze złotymi dodatkami ścianę nisz, czy korytarza, gdzie stał kredens, także absolutnie niezgadający się z ogólnym nastrojem. Dziwne naprawdę, że tylu ludzi nie zwraca uwagi na tak zwane detale, które jednak mogą fatalnie wpłynąć na całość i zepsuć wrażenie przez nią wywołane. Na scenie teatru polskiego fakty podobne zdarzają się dość często; niedawno nawet, gdyż w sztuce „Miłość i wojna” w akcie pierwszym przy prawej kulisie bardzo miły obrazek, tworzony przez stylowe lustro i konsolke, zepsuty zo-

stał dwoma ordynarnymi krzesłami, ustawionymi po bokach, jakkolwiek krzesła w tymże stylu były na scenie; gdyby zamast dwóch banalnych postawić dwa inne, stylowe krzesła, mile wrażenie artystyczne, wywołane przez ładne dobranie mebli, dodałoby wiele sztuce. Nikt jednak nie pomyślał o tem. A naprawdę, nad tego rodzaju detalami warto czasem chociaż się zastanowić.

Jak powiedziałem — sztuka banalna, bezwartościowa prawie, role jednak Billy i Blanny dają pole do popisu pani Bohdańskiej i panu Tatar-kiewiczowi. Pan Tatar-kiewicz oprócz doskonalego ujęcia roli jest tak rozbijającym dobrym, naiwny, potem chory i nieszczęśliwy, że naprawdę trudno jest oprzeć się urokowi, jaki wywiera. Pani Bohdańska nie ustępuje mu w niczem.

Całość szła składnie, lekko i równo, dając świadectwo reżyserkiej pracy naszego gościa.

Zastępca.

Teatr Polski.

Występy Konstantego Tatar-kiewicza

Jutro pogoda.

Krotowhila w 3 aktach Hopwooda.
Reżyserował Tatar-kiewicz.

Obraził się na mnie, stając w obronie autora, jeden z moich znajomych, gdy, zapytany o zdanie co do granej obecnie, a cieszącej się tak wielkim powodzeniem, sztuki, odpowiedziałem, że jest to humbug grany koncertowo. Nie podobało mu się specjalnie to określenie „humbug”. „Dlaczego humbug? Cóż ty chcesz, żeby farsa była mądrą i opartą na podstawach filozoficznych”. Nie, tego chyba nikt nie chce; chędzi jedynie, ażeby nie była humbugiem. Nie mógł się mój znajomy zgodzić z powyższem określeniem, zadowolony był jednak z tego, że

TELEGRAMY.

O nienaruszalność strefy neutralnej w Azji M.

LEAFIELD, (Pat.) Rządy sprzymierzone zgadzają się w zupełności w tem, że naruszenie strefy neutralnej ustalonej na brzegu Azji Mniejszej nie może być tolerowane. Zasada nienaruszalności strefy została wyraźnie stwierdzona w chwili, kiedy greki projektowali zajęcie Konstantynopola. Obecnie zwrócono uwagę turków, że od zasady tej nie odstąpiono.

Życie ekonomiczne.

Litas.

GDĄŃSK (Pat.) Dzienniki tutejsze donoszą z Kowna, że, z rozporządzenia ministra skarbu, ustalony został kurs nowej waluty litewskiej, która niebawem będzie wprowadzona. Nowa jednostka monetarna „litas“ równa się 125 ostmarkom, 125 markom niemieckim oraz równa 65 i pół ostrublom.

GIEŁDA

Według notowań Przemysłowej Wileńskiej Giełdy Pieniężnej dnia 12 września 1922 r.

Wartość	Żądano	Realizowano
Franki franc.	652	530
Dolary	6880	6840
Czeki na Londyn	31000	30700
Czeki na New-Jork	6925	6900
100 rb. złotem	33700	334000
Listy Z. W. B. Z.	11500	11000

Redaktor

Stanisław Mackiewicz.

— **Ujęcie awanturników.** Policja 11 go kom. zatrzymała Juliana Kostowskiego (Rajski zauł. 8) i Tomasa Pletkiewicza (Śniegowa 5) którzy będąc w stanie nietrzeźwym awanturowali się na dworcu kolejowym w Wilnie.

— **Kradzież kieszonkowa.** Aleksandrowi Wiadyko na dworcu kolejowym wydrabniono z kieszeni 63 tys. mk.

— **Kradzież.** Annie Wysockiej (Konduktorska 20) skradziono żelazo na sumę 85 t. m.

— **Karolinie Plecikowskiej** (Bakszta 5) skradziono obuwie na sumę 30 t. m.

— **Hipolitowi Krzyżanowskiemu** (1 y Witebski zauł. 19) skradziono ubranie wartości 150 t. m. Natalii Jasmowskiej (Pożarowa 19) skradziono bieliznę i ubranie na sumę 185 t. m.

— **Matwiejowi Tarasiewiczowi** (Lipówka 25) skradziono kostium i palto wartości 365 t. m.

— **Annie Lysokowej** (Smoleńska) skradziono kostium i suknię wartości 60 tys. mk.

— **Karolinie Stankiewiczowej** (3 ciał Siomlanka 33) skradziono bieliznę na sumę 250 tys. m.

— **Napad.** Antonina Tatarowiczowa, zam. przy ul. Nadleśnej pod Nr 19 zawiadomiła policję, że w nocy z dn. 10 na 11 b. m. Henryk Taraszkiewicz i Leon Sablewicz chcieli wejść do jej mieszkania, gdy zaś im nie otworzono, wybili szyby w oknach i zbiegli.

— **Pożar.** Dn. 10 b. m. wybuchł pożar w zakładzie Sióstr Opleki Matki Boskiej. (Senatorska 29). Ofiarą płomieni padły deski i słoma. Straty wynoszą 500 t. mk.

— **Kradzież.** Czesławowi Jakubowskiemu (Mickiewicza 45) skradziono ubranie wartości 500 t. mk.

— **Z restauracji „pod Niedźwiedziem“** (Mickiewicza 1) skradziono lampki elektryczne. Sprawcy kradzieży Stanisław Łukaszewicz i Ignacy Andruszkiewicz zostali ujęci.

— **Marji Kotkiewiczowej** (Rozbrat 17) skradziono bieliznę wartości 25 t. mk.

— **Esterze Kosd** (Wilkomierska 28) skradziono bieliznę i ubranie wartości 900 t. mk.

— **Karolinie Stankiewiczowej** (Siomlanka 33) skradziono kostium i palto wartości 250 t. mk.

— **Marji Plecianowej** (Nowogrodzka 122) skradziono ubranie i bućki.

— **Józefowi Hrypsztunowiczowi** (Ostrobramska 13) skradziono 40 tys. mk.

— **Antoninie Krzyżakowej** (Bukowa 20) skradziono 2 palta wartości 110 t. m.

— **Piotrowi Hoblowski** (Prawy żołnierski zauł.) skradziono ubranie wartości 500 t. mk.

— **Tekli Wiszniewskiej** (Rybna 8) skradziono samower wartości 40 tys. mk.

— **Rosie Szejderowej** (Kalwaryjska 59) skradziono koldre.

— **Baranowi Radelowi** (Strycharska 49) skradziono bieliznę i ubranie na sumę 200 t. mk.

BANK Przemysłowy Warszawski AGENTURA w WILNIE

Ad. Mickiewicza 24, tel. 738.

Zalutwia wszelkie operacje bankowe, Przekazy, Inkaso, Rachunki bieżące, wkłady terminowe, kupno pieniędzy zagranicznych.

Czynna od godz. 8-ej do 2-ej, od godz. 5-ej do 7-ej.

Jutro pogoda
krotechwila w 3 aktach A. Hopwooda. Początek o g. 8.

Przyjęcie u Kom. Plucińskiego dla oficerów angielskiej eskadry.

GDĄŃSK. (Pat.) Wczoraj odbyło się w gmachu Komisarjatu Generalnego przyjęcie, urządzone przez p. Plucińskiego dla oficerów angielskiej eskadry, stojącej w porcie.

Polski Uniwersytet Ludowy w Gdańsku.

GDĄŃSK, (Pat.) Z inicjatywy „Gazety Gdańskiej“ powstaje tu polski uniwersytet ludowy.

Zjazd przedstawicieli Związków lokatorów z całej Polski w Poznaniu.

POZNAŃ, (Pat.) Wczoraj rozpoczęły obrady zjazd przedstawicieli stowarzyszeń lokatorów z całej Polski.

Minister sprawiedliwości w Poznaniu.

POZNAŃ, (Pat.) Minister sprawiedliwości przybył tu w niedzielę.

Wyjazd studentów francuskich do Polski.

PARYŻ, (Pat.) Młodzież francuska, udająca się do Polski, opuściła Paryż 10 b. ra.

Wytyczne polityki irlandzkiej.

LEAFIELD, (Pat.) Następca Grifitka Cosgrave oświadczył, że ce-

lem polityki jego rządu będzie wprowadzenie w życie angielsko-irlandzkiego układu przyjętego przez Eirean.

85 nowych ofiar czerwonej barbarji.

EILVESE, (Pat.) Z Moskwy donoszą o zasadzeniu w Kijowie na śmierć 85 powstańców, 27 zaś na ciężkie roboty.

Utworzenie nowego gabinetu.

ATENY. (A. W.) Dn. 10 b. m. utworzono nowy gabinet. Premierem jest p. Triantaphelakes. Minister Spraw Zagranicznych p. Kalgorepules.

Spór Łotewsko-Estoński.

Łotewskie Ministerstwo Spraw Zagranicznych wysłało notę do Rządu Estońskiego, w której występuje przeciwko wywłaszczeniu właścicieli większych posiadłości ziemskich t. zw. Kolonji Laary, która przy regulowaniu granicy estońsko-łotewskiej została przyznana Estonji. (E. W.)

Protest mahometańskiej ludności Palestyny.

JEROZOLIMA, (Pat.) Przedwezraj ogłoszono proklamację mandatu brytyjskiego nad Palestyną. Wszystkie sklepy i warsztaty, oprócz żydowskich zamknięto na znak protestu.

Pierwszorzędny **PICCADILLY** KINO-TEATR „Wielka 72.

Dziś **Miłość króla Giełdy** Ubleniec wileńskich kobiet geniusz mimiki R. SZINCEL i najpiękniejsza kobieta w świecie, znana z obrazu Lady Hamilton **LEONIA HAJD** występuje w dramacie z życia arystokracji finansowej p. t.

KINO-TEATR **„POLONJA“** Mickiewicza 22. Dziś Rewja humoru!

Panie... Panowie... Panienki... w 6 cto akt. tryskającej humorem farsie z uroczą **MIA MARA** w roli głównej. Kto chce, może spróbować swych zdolności na płótnie. Każdego wieczoru przy zdjęciach filmowych

KINO-TEATR **„Sztremer“** ul. Wielka 74. Dziś 5-ta i przedostatnia seria ameryk. dramatu

Człowiek bez trwogi p. t. **KRWAWA REKA.** Sensacyjny dramat w 7 w. akt. W głównej roli Elma Linkola lub Tarcan. Uwaga! Treść pierwszych serji na ekranie.

BILANS

Wileńskiego Banku Rolniczo - Przemysłowego na dzień 1-go września 1922 r.

Stan czynny	Suma		Stan bierny	Suma	
	Mk.	f.		Mk.	f.
Gotowizna w kasie	98,094,352	34	Kapitał zakładowy	100,000,000	—
Pozostałość w P. K. K. P.	54,198,124	92	„ zapasowy	17,270,122	70
Pozostałość w Pocztovej Kasie Oszczędności	1,118,909	—	„ ustawowy	1,309,498	95
Pieniądze zagraniczne	88,677,062	—	Rachunki czekowe	558,309,745	—
Papiery procentowe własne	52,488,191	—	Wkłady terminowe	84,060,000	—
Weksle zdyskontowane	170,827,250	—	Korespondenci:		
Otwarte kredyty	247,522,664	50	a) Loro	23,918,395	—
Pożyczki terminowe	21,211,300	—	b) Nostro	113,519,481	28
Korespondenci:			Rachunki Oddziałów z Zarządem	183,019,739	—
a) Loro	168,098,204	—	Komitenci za inkaso	125,064,145	—
b) Nostro	8,141,586	—	Przekazy nieopłacone	35,081,430	—
Rachomości	13,738,429	—	Procenty i prowizje	99,655,201	11
Nierachomości	8,805,500	—	Różne rachunki	61,434,318	—
Koszty Handlowe	92,381,879	28			
Rachunki Zarządu z Oddziałami	158,100,679	—			
Inkaso	125,064,145	—			
Różne rachunki	94,173,800	—			
	1,402,642,076	04		1,402,642,076	04

Zgubiono dn. 11 września między godz. 5-7 wieczorem w okolicy ul. Mickiewicza, Zamkowej, Rudnickiej i Sadowej złoty zegarek (brzo soletkę). Proszę o zwrot za wynagrodzeniem do redakcji „Wileńskiego Utru“ dla I. S.

Celem utworzenia stałego zespołu artystów przy nowo utworzonej firmie „Ostoj Film“ w Wilnie otwarty został **3 miesięczny kurs** gry kinematograficznej pod kierownictwem reżysera tej że firmy Adama Waldemara Żero. Zapisy Hotel „Palace“ Wielka 67 m. 29 od 11-1 i od 4-6. Adepti zapisani zgłoszą się 15 września o g. 5. Sw. Anny 2 m. 4.

Obwieszczenie.

Uzupełniając obwieszczenie z dnia 25-go sierpnia r. b. o podatku od wzbogacenia się, ogłasza się:
1) termin składania prosb o zwolnienie od podatku w myśl art. 7 i 16 ustawy ustala się do 25-go września 1922 r.
2) termin składania prosb o zwolnienie od podatku z dołączeniem odnośnych dokumentów w myśl § 20 rozporządzenia Ministra Skarbu ustala się do 10-go listopada 1922 r.
Nadmieniamy się jeszcze raz, iż wszelkie wyjaśnienia, dotyczących powyższego podatku, należy zasięgać w Izbie Skarbowej w Wilnie (ul. A. Mickiewicza Nr. 3, pokój 6).
(-) J. Malecki, Dyrektor Izby Skarbowej.

Komunikat Ministerstwa Skarbu w przedmiocie amnestji, przewidzianej w ustawie o podatku od wzbogacenia się.

W myśl ustawy z dn. 31 marca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 238) osoby, obowiążane do zapłacenia podatku od wzbogacenia się z powodu odpłatnego nabycia nieruchomości, (z wyjątkiem tylko płatników, należących do kategorii właścicieli gruntów o obszarze do 43 ha) mają przesać Izbie Skarbowej najpóźniej w d. 25 września 1922 r. szczegółowe obliczenie podatku i podać w niem między innymi cenę, za którą nabyły odnośną nieruchomość.
Kto tę cenę poda niezgodnie z prawdą, wlegnie karze pieniężnej w wysokości od jednokrotnej do dwudziestokrotnej sumy, na której ustratę naraził Skarb Państwa w zakresie podatku od wzbogacenia się, albo w drodze sądowej — karze pozbawienia wolności do jednego roku. Kto natomiast poda cenę nabycia prawdziwie, nie narazi się tem na karę za popełnienie swego czasu zatejenia części ceny kupna. Jeśli bowiem w dniu, w którym Izba Skarbową otrzyma „szczegółowe obliczenie“ podatku od wzbogacenia się, zawierające prawdziwą cenę kupna, władza skarbową bądź wcale jeszcze nie będzie miała skądinąd wiadomości o zatejeniu części ceny, bądź wdrożone dochodzenia nie będą jeszcze zakończone orzeczeniem pierwszej Instancji, to postępowanie karne w przedmiocie zatejenia części ceny nie będzie wdrożone, względnie nie będzie dalej prowadzone. Dotyczy to zarówno płatnika podatku od wzbogacenia się (nabywcy nieruchomości), jakoteż innych osób, współwinnych zatejenia.
(-) J. Malecki, Dyrektor Izby Skarbowej.

DOKTOR E. Birzowski Chor. weneryczne, syfilis i skórne. Przyjmuje od g. 10-2 i 4-7. Pannie od 3-4 pp. Jagiellońska 3, m. 5. (roz Mickiewicza).

Dr. Leon Ginsberg Choroby weneryczne, syfilis i skórne. Ul. Trocka Nr 3, róg Wileńskiej. Telefon 352. Przyjmuje od g. 9-11 i 14-7

Kobieta-Lekarz Dr. Szwarc-Zeldowicz Przyjmuje: 12/4-2 i 13-5. Choroby: kobiece, weneryczne, moczopłciowe. Ul. Mickiewicza (b. S-to Jarska) Nr. 24.

Akuszerka z Warszawy udziela porad. Przyjmuje od 9 rano do 7 wiecz. Mickiewicza 48-8.

Dr. med. Kazimierz Lukiewicz ordynator szpitala Sawicz. Choroby skórne i weneryczne. Przyjm. od g. 8-9 r. i od 3-5 popoł. ul. Śniadeckich 1 (b. saw. S-to Jarski).

Mieszkanie szimowa, dwa pokoje z kuchnią na Połeskiej oddam bezpłatnie za dośr domu. Jakóbka 10, m. 2, od 4 do 6 g. pp.

Dr. Legiejko (choroby wewnętrzne) powrócił i wznowił przyjęcia od g. 5-7 wiecz. ul. Mickiewicza 21-1.

Współpracownik, posiadający niewielki kapitał lub kredyt, poszukuje się we wszystkich powiatowych miastach oraz miasteczkach Kresów Wschodnich. Wilna, skrzynka pocztowa Nr 47.

Lekarz Dentysta Julia Bielunas ordynuje od 12-2 i 3-5 Jagiellońska 9, m. 4.

Zgub. pasport wyd. przez Star. Święciański na imię Witolda Jurasa, mieszka. m. Ignalina udziela się. **Poszukany chłopak** podrozowy. Zgłosić się: W. Pokułanka Nr 19, m. 7.

Potrzebna sklepowa z praktyką w branży galanteryjnej i konfekc. Poważne rekomendacje bezwarunkowe. Zgłasz. się: Wielka 60, magazyn W. Nowickiego.

Mieszkanie do wynajęcia. Dowiedz się: ul. Stara 24, m. 1, od g. 4-5.

Potrzebna służąca do wszystkiego. Zgłosić się: ul. Stara Nr 24, m. 1, od 4-5 godz. popoł.

Kupię wannę emaljonowaną z piecykiem i klozet fajansowy z przyborami. Oferuj do biura ogłosz. S. Juliana Niemiecka 4, telef. 222.

Lekcji muzyki udziela uc. wyższego kursu Petroskenewat. prof. Skriabinaj. Adr. dow. się w biurze ogł. Juliana, Niemiecka 4. 2-1

Zgub. książeczka zwolnienia z wojska, wydana przez D. O. P. Wilno na im. Stanisła Szulmana uniew. się.

Tanio sprzedaje się ziemia 4 dzies. i dom. Dow. się: Rosa 35. 3-1

Zgub. kartę odroczenia, wyd. z D. O. P. w Wilnie na imię Jaxa Lipałowicza unieważnia się.

Mechanik

z dziesięcioletnią praktyką, po zwróceniu z Rosji **poszukuje pracy** w fabrykach gilzowo-tytuńowych przy maszynach Siemionowa, może na wyjazd. Adres: ulica Ad. Mickiewicza 49, m. 4 Tomaszewicza, dla Borejszo.

Zdemobilizowany wojskowy w sile wieku, posiada psady, najchętniej rządowy w majątku, ukochany asokół rolniczy w Niemczech, może na wyjazd. Zgodził się za własnego, stróża do fabryki itp. Ulica Smoleńska dom Łapasa, K. Kocielowski.

Pracownia elektro-mechaniczna

Stanisława Pidrówicza przyjmuje wszelkie roboty, w zakres elektro-techniki wchodzące.

Ad. Mickiewicza 37.

*****
POLSKA
PRACOWNIA ELEKTRYCZNA
„LUX“
 Wilno, Żeligowskiego 1
 Wykonujemy wszelkie roboty w zakresie drzewnictwa i instalacji torowisk elektrycznych.
 *****